

STŘEDNĚDOBÝ PLÁN ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

LIBERECKÝ KRAJ 2014 - 2017

OSA STRATEGICKÉ ČÁSTI

Verze po projednání

srpen 2013

Objednatel:

Liberecký kraj
U Jezu 642/2a
461 80 Liberec

Zpracovatel:

LB plán, s.r.o.
Žitavská 234/63
460 11 Liberec 11
Tel. 485 102 440

Obsah

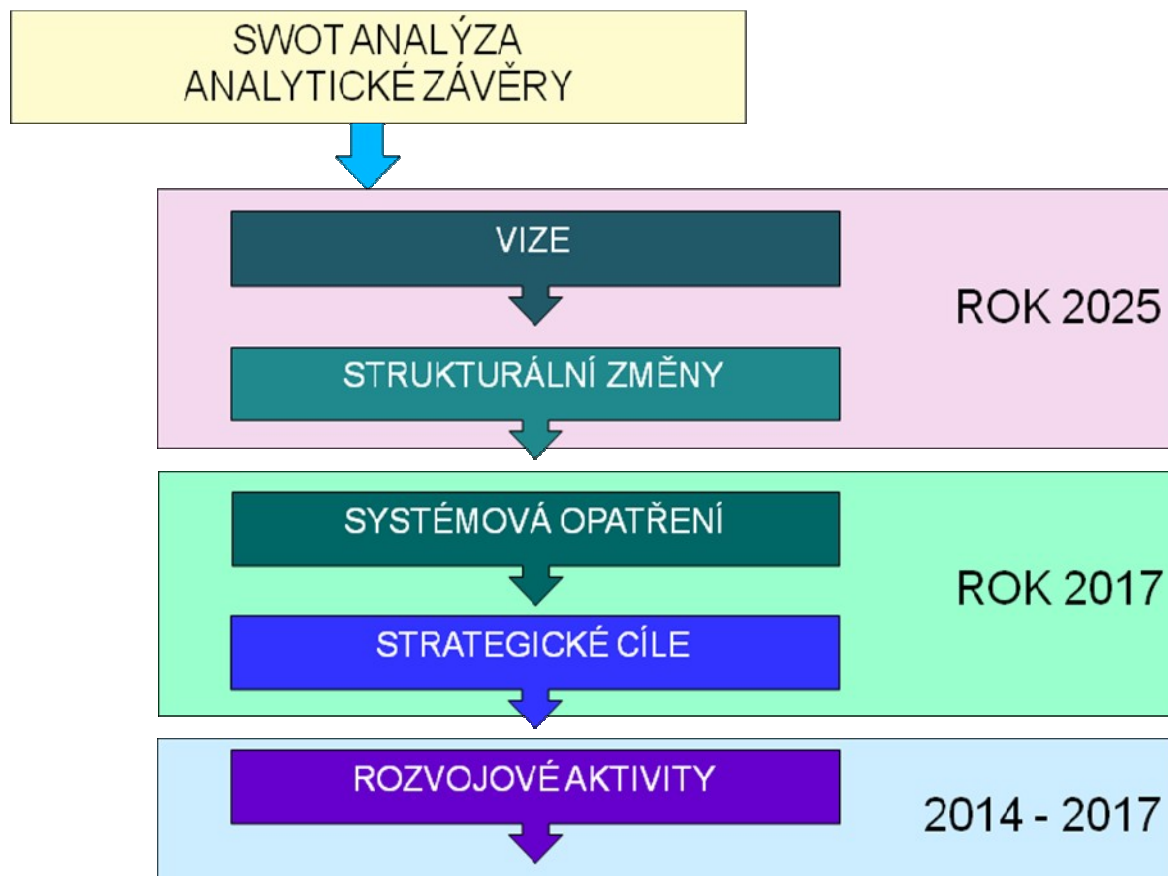
Osa strategické části	3
A.5 Analytické závěry	5
A.5.1 SWOT analýza stavu sociálních služeb v Libereckém kraji.....	5
A.5.2 Závěry a doporučení pro další části SPRSS LK	8
B.1 Vize - rok 2025.....	10
B.2 Strukturální změny a systémová opatření	11
B.3 Strategické cíle.....	14

Tato zakázka je součástí plnění projektu **IP3 „Rozšíření nástrojů pro podporu systému plánování sociálních služeb v Libereckém kraji“**, reg.č. CZ.1.04/3.1.00/05.00053, financovaného z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

Osa strategické části

Tento dokument byl zpracován jako podklad pro pracovní projednání v průběhu procesu zpracování Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb 2014 – 2017 (SPRSS). Obsahuje shrnutí výstupů analytické části (analytické závěry včetně SWOT analýzy, závěry a doporučení pro další části SPRSS). Analytická část byla zpracována v první etapě prací spojených s přípravou nového SPRSS. Jako zásadní vstupy pro zpracování Analytické části byly využity strategické a koncepční dokumenty na národní úrovni (především v gesci MPSV), dále stávající plánovací dokumenty na úrovni kraje a obcí (tj. strategii a program rozvoje kraje, střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, komunitní plány měst, obcí či regionů i další rozvojové materiály ze sociální oblasti i oblastí souvisejících (zdravotnictví, školství, bezpečnost, děti a mládež, apod.). Tyto dokumenty byly dále doplněny o informace z terénu, především pokud jde o reálnou potřebnost služeb v území, zkušenosti poskytovatelů, zřizovatelů i uživatelů služeb. Tyto informace byly shromážděny zejména ve spolupráci s územními koordinátory, případně prostřednictvím členů pracovních struktur komunitního plánování.

Dále dokument obsahuje základní návrh strategických směrů, kterými by se měla oblast sociálních služeb v Libereckém kraji ubírat, a to jak v dlouhodobém, tak střednědobém horizontu (vize, systémová opatření a strukturální změny a strategické cíle). Krátkodobý horizont v podobě rozvojových aktivit je v této verzi dokumentu zmíněn pouze okrajově a bude předmětem dalšího řešení po projednání základních, zde uvedených směrů. Přehledně je toto zobrazeno v následujícím schématu.

Tato forma mezistupně dokumentu byla zvolena proto, aby byl v co nejjednodušší podobě zřejmý přechod a provázanost analytických prací s připravovanou strategickou částí dokumentu a aby bylo možné průběžné, dílčí projednávání s dotčenými účastníky. Právě to vytváří předpoklad k tomu, že v dokumentu budou v maximální míře zohledněny názory odborníků i zástupců samosprávy.

Číslování kapitol je zde použito stejně, jako bude použito ve výsledném dokumentu. Proto materiál začíná kapitolou A.5

A.5 Analytické závěry

A.5.1 SWOT analýza stavu sociálních služeb v Libereckém kraji

Na základě vyhodnocení všech relevantních dat a informací, s přihlédnutím ke změnám oproti stavu v roce 2008 (kdy byla zpracována první SWOT analýza v rámci procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v LK) byly formulovány následující výroky SWOT analýzy stavu sociálních služeb v Libereckém kraji.

S	Silné stránky
S1	Existence a funkčnost současné sítě sociálních služeb v Libereckém kraji
S2	Vzájemně provázaný systém krajského plánování sociálních služeb s plánováním na místní úrovni
S3	Zavedené standardy kvality sociálních služeb
S4	Spolupráce poskytovatelů, zadavatelů a uživatelů služeb v rámci komunitního plánování
S5	Vyhovující odborná úroveň personálu sociálních služeb
S6	Zlepšená informovanost veřejnosti o nabídce sociálních služeb
S7	Zavedený systém spolufinancování protidrogových služeb (stát, kraj, obce)
S8	Provázanost SPRSS LK s ostatními rozvojovými dokumenty kraje
S9	Zavedený systém certifikace odborné způsobilosti sociálních služeb pro uživatele drog
S10	Fungující Protidrogová komise Rady LK jako platforma meziresortní spolupráce

W	Slabé stránky
W1	Trvalé podfinancování sociálních služeb (týká se všech zdrojů)
W2	Snižování podílu státní dotace na financování sociálních služeb
W3	Nerovnoměrná dostupnost některých druhů sociálních služeb na území kraje, zejména v odlehlých lokalitách
W4	Nedostatečná meziresortní spolupráce ovlivňující poskytování služeb
W5	Neprojojenost systému zdravotnických a sociálních služeb
W6	Nedostatečná kontrola využívání příspěvku na péči, jeho využívání pro jiné účely než sociální služby
W7	Nedostatečně rozvinuté komunitní a alternativní formy sociální péče
W8	Problematická ekonomická efektivita některých druhů služeb
W9	Nedostatečný systém péče o chronicky duševně nemocné
W10	Nevyrovnané podmínky provozování a financování sociálních služeb různých zřizovatelů a právních forem
W11	Nedostatečná kapacita lůžek pro osoby vyžadující zvláštní režim

W12	Nedostatečná kapacita v denních stacionářích
W13	Chybějící systém spolufinancování sociálních služeb zejména z obcí I. a II. typu
W14	Nedostatečný systém péče o rizikovou mládež
W15	Chybějící analýzy a strategie pro vybrané cílové skupiny i druhy služeb

O	Příležitosti
O1	Další přizpůsobení sociálních služeb skutečným potřebám uživatelů
O2	Cílená podpora vzájemné návaznosti sociálních i dalších služeb
O3	Udržení a podpora vzájemné spolupráce všech aktérů sociálních služeb
O4	Posilování meziresortní spolupráce, zejména na krajské a místní úrovni
O5	Implementace parametrů základní sítě sociálních služeb v LK a klíče financování jako základ ekonomické stability služeb
O6	Zavedení systému sledování efektivity využívání finančních prostředků z veřejných zdrojů
O7	Rozšiřování a prohlubování veřejně dostupných informací o sociálních službách
O8	Dopracování a aktualizace rozvojových plánů služeb, včetně jejich kompatibility s komunitními plány měst a obcí
O9	Dokončení a implementace koncepce řešení problematiky národnostních menšin a vyloučených lokalit
O10	Podpora komunitní práce s příslušníky národnostních menšin a osobami ohroženými sociálním vyloučením
O11	Působení Komise pro národnostní menšiny a sociální začleňování
O12	Podpora zavádění aktivních nástrojů prorodinné politiky
O13	Podpora pečujících osob posilování systému sdílené péče
O14	Využívání dalších dotačních zdrojů včetně ESF
O15	Udržování dobré odborné úrovně poskytovatelů sociálních služeb
O16	Vzájemná výměna zkušeností a benchmarking poskytovatelů sociálních služeb
O17	Aplikace jednotných kritérií pro sledování rozvoje sociálních služeb v LK
O18	Nové nastavení systému sociální práce na obcích v přenesené působnosti
O19	Zvyšování kvality sociálních služeb – získání značky kvality v sociálních službách

T	Hrozby
T1	Růst provozních nákladů nezbytných k poskytování sociálních služeb
T2	Chybějící systém víceletého financování sociálních služeb
T3	Nejistota spojená s očekáváním změn systému financování sociálních služeb a legislativními změnami
T4	Rostoucí počet osob ohrožených sociálním vyloučením

T5	Zvyšující se počet seniorů (zhoršující se věková skladba obyvatelstva, zejména ve východní části kraje)
T6	Nedostatečné ohodnocení práce v sociálních službách a z toho plynoucí zvýšená fluktuace a demotivace kvalifikovaného personálu
T7	Neprovázaný systém kontroly poskytování sociálních služeb (kraj, úřad práce)
T8	Riziko omezení procesu plánování (zejména komunitního v obcích) po ukončení individuálního projektu IP3
T9	Nárůst počtu osob s kumulovanými problémy

A.5.2 Závěry a doporučení pro další části SPRSS LK

Hlavní analytické závěry, které vyplynuly z vyhodnocení nashromážděných dat a poznatků z celého území Libereckého kraje byly zpracovány do podoby SWOT analýzy stavu sociálních služeb v LK (kap. A.5.1). Výroky SWOT analýzy budou po jejich projednání hlavním podkladem pro formulaci cílů a opatření v rámci strategické části SPRSS LK 2014-2017, včetně uvedení vazeb navrhovaných rozvojových aktivit na konkrétní identifikované slabé stránky nebo hrozby a využití definovaných příležitostí.

Analytické závěry korespondují s principy aktuální sociální politiky EU i ČR, s výstupy krajských koncepčních dokumentů i komunitních plánů měst a obcí Libereckého kraje.

Ve strategické a prováděcí části SPRSS LK 2014-2017 je třeba zohlednit následující východiska a zaměřit se zejména na řešení těchto problémových okruhů:

V dlouhodobém časovém horizontu:

- podpora prevence vzniku nepříznivých situací, které vedou k potřebě využívání sociálních služeb, včetně hledání způsobů řešení s přesahem do jiných resortů,
- pokračování v optimalizaci krajské sítě sociálních služeb podle přijatých principů,
- nastavení sítě sociálních služeb tak, aby byla připravena flexibilně reagovat na další očekávané změny legislativy a financování,
- aplikace evropské a národní koncepce sociální politiky, včetně jejich provázanosti s cíli a opatřeními všech strategických dokumentů kraje i obcí,
- zlepšování dostupnosti služeb,
- optimalizace využívání všech dostupných finančních zdrojů, nastavení udržitelného systému víceletého a vícezdrojového financování sociálních služeb,
- využívání finančních prostředků z EU (krajem, obcemi, poskytovateli služeb),
- posílení prestiže sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách,
- řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit včetně prevence jejich vzniku,
- podpora prorodinné politiky jako prevence před nutností využívat sociální služby,
- omezení zneužívání sociálních služeb neoprávněnými uživateli.

Ve střednědobém časovém horizontu:

- aplikace principů a parametrů pro zařazení služeb do jednotlivých úrovní sítě (základní, rozšířená), včetně vazeb na schválený klíč financování,
- zlepšení územního pokrytí vybranými druhy služeb,
- zajištění lepší návaznosti služeb (příbuzných druhů, různých forem, v území, meziresortní spolupráce),
- udržení nastaveného systému komunitního plánování, jeho další rozšiřování a spolupráce všech aktérů v obcích, městech a regionech,
- zlepšování / udržení kvality služeb a její pravidelná kontrola,
- vyhodnocování ekonomické efektivity sociálních služeb,
- podpora odbornosti personálu, jeho vzdělávání a finančního ohodnocení,
- zajištění odpovídající datové a informační podpory pro sledování a plánování sociálních služeb,
- zpracování chybějících analýz a strategií pro vybrané cílové skupiny i druhy služeb,
- zohlednění růstu počtu osob ohrožených sociálním vyloučením, stárnutím, chudobou a nezaměstnaností, posilování systému sdílené péče (tzn. spolupráce mezi neformálně pečujícími a profesionálními poskytovateli),

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- nastavení systému sociální práce na obcích v přenesené působnosti,
- zlepšená informovanost a osvěta veřejnosti.

B.1 Vize - rok 2025

Strategická vize rozvoje vyjadřuje jak představy o budoucím stavu zajišťování přiměřené nabídky a účelném využívání sociálních služeb v Libereckém kraji, tak i představy o situaci v celé sociální oblasti v dlouhodobém výhledu. Vize je naformulována jako představa cílového stavu pro rok 2025 a obsahuje zobecněné vize pro celou oblast sociálních služeb i vize pro jednotlivé cílové skupiny jejich uživatelů. Dlouhodobá vize zahrnuje z územního hlediska celý Liberecký kraj. Cílový rok 2025 je navržen pro návrhové období tří Střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb, a to pro období 2014-2017, 2018-2021 a 2022-2025. Výchozí bodem pro formulaci byly zejména závěry analytické části SPRSS LK, zpracovaných komunitních plánů obcí a dalších rozvojových dokumentů.

Liberecký kraj má dostupnou a optimální síť sociálních služeb poskytující kvalitní a efektivní pomoc a podporu rovnoměrně rozloženou po celém území kraje ve všech potřebných druzích a formách služeb. Síť je schopna reagovat na měnící se potřeby obyvatel. Veřejnost je o službách dostatečně a vhodným způsobem informována. Proces plánování sociálních služeb je plně funkční, koordinovaný na úrovni kraje i obcí a jsou do něj zapojeni všichni rozhodující aktéři.

Je maximálně podporována deinstitucionalizace a transformace sociálních služeb směrem k poskytování sociální péče v přirozeném prostředí uživatelů. Nabídka takových služeb je přiměřeně rozšířena a rovněž jsou posíleny funkce rodiny. Počet lůžek v zařízeních sociální péče odpovídá zjištěným potřebám. Integrace v komunitách je dosaženo také díky fungující mezíresortní spolupráci.

Jsou zajištěny rovné příležitosti pro všechny poskytovatele sociálních služeb. Je nastaven stabilní systém hodnocení všech poskytovatelů, zahrnující kvalitu i efektivitu poskytovaných sociálních služeb. Je nastaven optimální víceletý a vícezdrojový systém financování sociálních služeb zařazených do sítě.

B.2 Strukturální změny a systémová opatření

Strukturální změny

Strukturální změny vycházejí z celostátně přijatých priorit sociální politiky, krajem preferovaných směrů rozvoje a dalších dlouhodobě prosazovaných koncepčních úprav v oblasti zajišťování sociálních služeb (deinstitutionalizace, humanizace, standardy kvality, zvýšená efektivita, atd.). Vytyčují zásadní směry pro celé období do roku 2025 a jsou základem pro definování cílů a opatření ve střednědobém časovém horizontu (do roku 2017). Návrhy byly koordinovány také s přípravou nového Programu rozvoje Libereckého kraje, jehož časový horizont je navržen do roku 2020. Strukturální změny se týkají konkrétních cílových skupin, shluků sociálních služeb, částí území nebo průřezových oblastí, jako jsou procesy plánování, řízení nebo financování sítě sociálních služeb na území kraje.

Požadavek na zapracování kapitoly Strukturální změny a systémová opatření vyplývá z připravované metodiky MPSV pro tvorbu střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb. Zástupci Libereckého kraje se podílejí na jejím projednávání, a proto byly zásadní principy promítnuty do přípravy SPRSS LK 2014-2017 i přes to, že celostátní metodika zřejmě nebude v letošním roce dokončena.

Strukturální změny předpokládané v Libereckém kraji pro oblast sociálních služeb v období 2014-2025 jsou formulovány v podobě následujících tezí („balíčků“ hesel):

- Sociální služby by měly být poslední možností řešení tíživé situace. Pro řešení životních potřeb občanů kraje musí být základem jejich vlastní schopnosti a dovednosti, pomoc rodiny, případně běžně dostupné veřejné služby (školství, zdravotnictví, sociální práce na obcích atd.). Sociální služby jsou určeny jen pro občany v obtížné životní situaci a jen po nezbytně nutnou dobu a mají posilovat jejich sociální začleňování. Jejich cílem je klienta zabezpečit, vést ho k rozvoji samostatnosti, motivovat k činnostem, které nevedou k setrvání nebo prohlubování nepříznivé situace.
- Je potřebné podpořit všeobecná preventivní opatření, vedoucí k posílení osobní i společenské odpovědnosti občanů. V tomto směru je nutná provázanost přístupu v různých oblastech, jako jsou bezpečnost a kriminalita, zaměstnanost, zdravý životní styl, osvěta a vzdělávání, finanční gramotnost, atd.
- Poskytování sociální pomoci i služeb co nejpřirozenějšími formami a v důstojném prostředí, včetně větší podpory rodinné, komunitní a dobrovolnické pomoci a podpory sociální práce.
- Pokračování v posledních letech nastoleného trendu v poskytování sociálních služeb – dodržování standardů kvality, deinstitutionalizace, humanizace a transformace sociálních služeb.
- Systematické úpravy sítě sociálních služeb s ohledem na socioekonomický a demografický vývoj konkrétních území (zejména stárnutí obyvatelstva, hospodářsky slabé oblasti, rostoucí nezaměstnanost a chudoba).

- Dlouhodobě udržitelný a současně pružný systém financování sociálních služeb, optimalizace využívání finančních zdrojů ve vazbě na efektivitu a kvalitu poskytovaných služeb.
- Spolupráce kraje, obcí, poskytovatelů i všech ostatních aktérů při plánování a řízení sítě sociálních služeb, včetně potřebné meziresortní koordinace.

Systémová opatření

Systémová opatření (SO) jsou formulována jako rozpracování strategické vize a dlouhodobých strukturálních změn do stěžejních programových úkolů (priorit) pro návrhové období plánu, tzn. období let 2014-2017. Týkají se také oblastí souvisejících nebo navazujících na registrované sociální služby, jako je například prarodinná politika nebo problematika zadluženosti občanů. Tyto oblasti významně ovlivňují poskytování sociálních služeb pro obyvatele Libereckého kraje, a to zejména ve smyslu předcházení nutnosti využívat služby dotované z veřejných prostředků.

SO-01

Zvýšení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením.

SO-02

Zavedení systému sledování a vyhodnocování potřebnosti sociálních služeb.

SO-03

Zlepšení rovnoměrnosti pokrytí území Libereckého kraje sítí dostupných a navazujících sociálních služeb reagujících na vývoj poptávky v souvislosti s měnícími se potřebami uživatelů.

SO-04

Podpora prarodinných vazeb a vztahů v celé oblasti sociálních i všech souvisejících služeb a na všech úrovních.

SO-05

Pokračování procesu transformace, humanizace a deinstitucionalizace pobytových služeb sociální péče a návazné posilování kapacity terénních a ambulantních služeb. Zohledněn bude i vznik soukromých zařízení jako poskytovatelů sociálních služeb, které mohou být zařazeny do základní sítě sociálních služeb pouze za předpokladu splnění příslušných parametrů.

SO-06

Nastavení systému práce s příslušníky národnostních a etnických menšin s dlouhodobým cílem jejich integrace do společnosti, zaměření na preventivní a terénní činnost, včetně předcházení vzniku nových vyloučených lokalit (romských i jiných).

SO-07

Komplexní řešení problému neúměrné zadluženosti občanů, podpora preventivních kroků i následných opatření.

SO-08

Podpora aktivnějšího zapojení územních samosprávných celků v oblasti sociálních služeb, vzájemné koordinace aktivit, multidisciplinárního přístupu a mezíresortní spolupráce.

SO-09

Realizace opatření spojených s přechodem kompetencí z MPSV na kraje k 1.1.2015 (předpoklad známý ke dni zpracování dokumentu) a dalších změn ve financování sociálních služeb.

SO-10

Stálá podpora procesů plánování a zvyšování kvality a efektivity služeb, doplnění chybějících analýz a dílčích strategií, zlepšování informovanosti o sociálních službách.

SO-11

Koordinace poskytování sociálních služeb s rozšířeným a stabilizovaným systémem sociální práce na obcích, včetně provázanosti se systémem sociálních dávek, podpor a příspěvků.

SO-12

Zvyšování kvality života osob v nepříznivé sociální situaci přibližováním běžnému životu v přirozeném prostředí prostřednictvím dostupné sítě terénních, ambulantních služeb, podpory blízkých osob a dobrovolné činnosti.

SO-13

Optimalizace sítě sociálních služeb, které zřizuje Liberecký kraj.

B.3 Strategické cíle

V přímé vazbě na formulovanou dlouhodobou vizi a v souladu s návrhem strukturálních změn a systémových opatření budou stanoveny strategické cíle rozvoje sociálních služeb v LK do roku 2017. Měly by vyjádřit zásadní směry rozvoje sociálních služeb v podobě jednoduše formulovaných a všeobecně přijatelných programových „hesel“. Část strategických cílů je formulována pro konkrétní cílové skupiny uživatelů, další jako průřezové pro celou sociální oblast. Strategické cíle byly formulovány tak, aby byly důsledně sledovány a zachovány vazby na Strategii a Program rozvoje Libereckého kraje, a to především na dílčí opatření, která se týkají sociálních služeb. Návrh strategických cílů vychází z projednaných analytických závěrů a snaží se zohlednit střednědobé priority schválené v komunitních plánech měst, obcí a regionů.

Formulace strategických cílů byla provedena s ohledem na nutnou hodnotitelnost (měřitelnost) jejich naplňování, tzn. stanovení cílových hodnot příslušných hlavních ukazatelů rozvoje a případně dalších doplňkových ukazatelů.

V této fázi zpracování je v pracovní verzi navrženo 10 konkrétních strategických cílů, ke kterým je doplněn jejich popis (tzn. jednoznačný název cíle, zdůvodnění včetně vazeb na závěry SWOT analýzy, vazby na systémová opatření, vzájemné vazby strategických cílů, možné rozvojové aktivity k naplnění cíle).

Strategický cíl č.1

Rozvoj ambulantních a terénních služeb pro seniory (včetně seniorů se ZP)

Komentář:

Jedná se o podporu a rozvoj služeb, které umožní seniorům žít co nejdéle v přirozeném prostředí rodiny nebo původní komunity, a to i osobám v seniorském věku, které mají nějaký zdravotní handicap.

Vazba na závěry SWOT	<p>W7 Nedostatečně rozvinuté komunitní a alternativní formy sociální péče</p> <p>W11 Nedostatečná kapacita lůžek pro osoby vyžadující zvláštní režim</p> <p>W12 Nedostatečná kapacita v denních stacionářích</p> <p>W15 Chybějící analýzy a strategie pro vybrané cílové skupiny i druhy služeb</p> <p>O1 další přizpůsobení sociálních služeb skutečným potřebám uživatelů</p> <p>O19 Zvyšování kvality sociálních služeb – získání značky kvality v sociálních službách</p> <p>T5 Zvyšující se počet seniorů (zhoršující se věková skladba obyvatelstva, zejména ve východní části kraje)</p>
Vazba na systémová opatření	<p>SO-03 Zlepšení rovnoměrnosti pokrytí území Libereckého kraje sítí dostupných a navazujících sociálních služeb</p> <p>SO-05 Pokračování procesu transformace, humanizace a</p>

	deinstitucionalizace pobytových služeb sociální péče a návazné posilování kapacity terénních a ambulantních služeb. Zohledněn bude i vznik soukromých zařízení jako poskytovatelů sociálních služeb, které mohou být zařazeny do základní sítě sociálních služeb pouze za předpokladu splnění příslušných parametrů.
Vazba na další strategické cíle	SC2 Transformace a humanizace rezidenčních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením SC3 Podpora integrace OZP do běžného života (terénní a ambulantní služby)

Návrh možných rozvojových aktivit

- Podpora a rozvoj odlehčovacíků služeb
- Podpora terénních pečovatelských a asistenčních služeb
- Další šetření / strategie navazující na „analýzu seniorů“
- Transformace terénních služeb
- Podpora denních stacionářů (zejména potvrzení potřeby)
- Návrh a vytvoření systému tísňové péče ve spolupráci obcí, kraje a poskytovatelů (v delším časovém horizontu)

Strategický cíl č.2

Humanizace a transformace pobytových služeb pro osoby se zdravotním postižením a seniory

Komentář:

Cíl je zaměřen zejména na pobytové služby pro S a OZP. Hlavním smyslem humanizace je proměna systému péče a prostředí ve stávajících velkokapacitních službách tak, aby naplňovaly práva a potřeby uživatelů. Hlavním smyslem transformace je změna pobytových služeb pro osoby daných cílových skupin na bydlení a podporu v běžném prostředí. V rámci procesu transformace je třeba provést rovněž změnu charakteru lůžek ve prospěch klientů, kteří potřebují zvláštní režim.

Vazba na závěry SWOT	O1 další přizpůsobení sociálních služeb skutečným potřebám uživatelů
Vazba na systémová opatření	SO-05 Pokračování procesu transformace, humanizace a deinstitucionalizace pobytových služeb sociální péče a návazné posilování kapacity terénních a ambulantních služeb. Zohledněn bude i vznik soukromých zařízení jako poskytovatelů sociálních služeb, které mohou být zařazeny do základní sítě sociálních služeb pouze za předpokladu splnění příslušných parametrů.
Vazba na další strategické cíle	SC1 Rozvoj ambulantních a terénních služeb pro seniory (včetně seniorů se ZP) SC3 Podpora integrace OZP do běžného života (terénní a ambulantní služby)

Návrh možných rozvojových aktivit:

- Transformace – Domov pro osoby se zdravotním postižením Mařenice, příspěvková organizace
- Transformace – Domov Sluneční dvůr Jestřebí, příspěvková organizace
- Transformace - Domov a centrum denních služeb Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace
- Transformace - Domov Raspenava, příspěvková organizace
- Transformace - Domov a centrum aktivity, příspěvková organizace
- Transformace - APOSS Liberec, příspěvková organizace
- Transformace - Jedličkův ústav, příspěvková organizace

Strategický cíl č.3

Podpora integrace OZP do běžného života (terénní a ambulantní služby)

Komentář:

Smyslem cíle je podpora především takových ambulantních a terénních služeb, které usnadní osobám se ZP, a to včetně dětí a mládeže, zapojit se do života většinové populace. Jedná se však i o takové služby, které umožní členům rodiny pečujícím o osoby se ZP využít pomoc profesionálních sociálních služeb ve prospěch aktivnějšího pracovního i osobního života.

Vazba na závěry SWOT	O1 další přizpůsobení sociálních služeb skutečným potřebám uživatelů
Vazba na systémová opatření	SO-01 Zvýšení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením SO-02 Zavedení systému sledování a vyhodnocování potřebnosti sociálních služeb SO-05 Pokračování procesu transformace, humanizace a deinstitucionalizace pobytových služeb sociální péče a návazné posilování kapacity terénních a ambulantních služeb. Zohledněn bude i vznik soukromých zařízení jako poskytovatelů sociálních služeb, které mohou být zařazeny do základní sítě sociálních služeb pouze za předpokladu splnění příslušných parametrů.
Vazba na další strategické cíle	SC1 Rozvoj ambulantních a terénních služeb pro seniory (včetně seniorů se ZP) SC4 Zlepšení nabídky služeb sociální prevence SC5 Optimalizace a využitelnost sítě služeb sociálního poradenství a služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, chudobou a nezaměstnaností

Návrh možných rozvojových aktivit:

- Podpora přechodu uživatelů z rezidenčních služeb do alternativních forem bydlení – zpracování plánu a jeho realizace
- Podpora asistenčních služeb a podporovaného zaměstnávání
- Podpora sociálního podnikání
- Podpora služeb pro chronicky duševně nemocné včetně zmapování skutečné poptávky
- Podpora spolupráce sociálních a zdravotních zařízení, v jejichž péči je osoba chronicky duševně nemocná

Strategický cíl č.4
Zlepšení nabídky služeb sociální prevence
Komentář:

Pozornost se zaměří na služby, které budou pomáhat řešit složité sociální situace v rodinách, budou předcházet vzniku dlouhodobého bezdomovectví a sociálnímu vyloučení. Díky fungujícím službám sociální prevence bude minimalizován předpoklad využívání ústavní péče nebo nákladnějších druhů služeb, včetně služeb jiných resortů (represivních složek, zdravotnictví apod.). Pozornost bude věnována rovněž zajištění dostupnosti služeb sociální prevence, jejich návaznosti, kvality a efektivity.

Vazba na závěry SWOT	W3 Nerovnoměrná dostupnost některých druhů sociálních služeb na území kraje, zejména v odlehlých lokalitách W14 Nedostatečný systém péče o rizikovou mládež W15 Chybějící analýzy a strategie pro vybrané cílové skupiny i druhy služeb O1 další přizpůsobení sociálních služeb skutečným potřebám uživatelů T4 Rostoucí počet osob ohrožených sociálním vyloučením
Vazba na systémová opatření	SO-01 Zvýšení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením SO-03 Zlepšení rovnoměrnosti pokrytí území Libereckého kraje sítí dostupných a navazujících sociálních služeb reagujících na vývoj poptávky v souvislosti s měnícími se potřebami uživatelů SO-06 Nastavení systému práce s příslušníky národnostních a etnických menšin s dlouhodobým cílem jejich integrace do společnosti, zaměření na preventivní a terénní činnosti, včetně předcházení vzniku nových vyloučených lokalit (romských i jiných) SO-07 Komplexní řešení problému zadluženosti občanů, podpora preventivních kroků i následných opatření
Vazba na další strategické cíle	SC5 Optimalizace a využitelnost sítě služeb sociálního poradenství a služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, chudobou a nezaměstnaností SC6 Integrace národnostních menšin, prevence vzniku a řešení stávajících vyloučených lokalit

Návrh možných rozvojových aktivit:

- Podpora vzniku a rozvoje ambulantních, terénních a popř. i pobytových sociálních služeb zaměřených na sanaci rodiny jako prevence umístění dětí do ústavní péče
- Podpora vzniku a rozvoje ambulantních, terénních a případně i pobytových sociálních služeb zaměřených na zabránění vzniku sociálního vyloučení u osob opouštějících náhradní rodinnou péči, odcházející ze sociálně znevýhodněného prostředí, opouštějících ústavní a ochrannou výchovu z důvodu dosažení zletilosti (ve věku 18-26 let) a za účelem zajištění jejich integrace do komunity
- Rozvoj ambulantních a terénních služeb zaměřených na prevenci ztráty bydlení u osob ohrožených bezdomovectvím

- Rozvoj ambulantních a terénních služeb zaměřených na vyhledávání osob žijících v naprostém sociálním vyloučení a zajištění dostupnosti služeb (jejich napojení na záchranou sociální síť)
- Optimalizace sítě nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (NZDM) na základě skutečné potřeby prokázané v KP a za předpokladu dohodnuté spolupráce obce a kraje.

Strategický cíl č.5

Optimalizace a využitelnost sítě služeb sociálního poradenství a služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, chudobou a nezaměstnaností

Komentář:

Cílem aktivit plánovaných k realizaci v rámci tohoto cíle je vytvořit efektivně fungující síť služeb sociálního poradenství (základního a odborného) jako prevenci vzniku složitějších životních situací. Důležité je zvolit takovou variantu řešení, která zajistí jednak dobrou územní dostupnost, ale také dobrou dostupnost z pohledu různých cílových skupin uživatelů těchto služeb.

Vazba na závěry SWOT	W3 Nerovnoměrná dostupnost některých druhů sociálních služeb na území kraje, zejména v odlehlých lokalitách O1 Další přizpůsobení sociálních služeb skutečným potřebám uživatelů T4 Rostoucí počet osob ohrožených sociálním vyloučením T9 Nárůst počtu osob s kumulovanými problémy
Vazba na systémová opatření	SO-01 Zvýšení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením SO-03 Zlepšení rovnoměrnosti pokrytí území Libereckého kraje sítí dostupných a navazujících sociálních služeb reagujících na vývoj poptávky v souvislosti s měnícími se potřebami uživatelů SO-06 Nastavení systému práce s příslušníky národnostních a etnických menšin s dlouhodobým cílem jejich integrace do společnosti, zaměření na preventivní a terénní činnosti, včetně předcházení vzniku nových vyloučených lokalit (romských i jiných) SO-07 Komplexní řešení problému zadluženosti občanů, podpora preventivních kroků i následných opatření
Vazba na další strategické cíle	SC6 Integrace národnostních menšin, prevence vzniku a řešení stávajících vyloučených lokalit SC7 Prevence vzniku škod a snižování rizik spojených s užíváním návykových látek a s patologickým hráčstvím prostřednictvím dostupné a komplexní sítě protidrogových služeb

Návrh možných rozvojových aktivit:

- Podpora a zkvalitňování služeb odborného sociálního poradenství na základě vyhodnocených analýz a zlepšení dostupnosti ve vybraných oblastech LK
- Optimalizace sítě občanských poraden a jejich zaměření (mj. dluhové poradenství, poradny pro oběti trestných činů, apod.)

Strategický cíl č.6

Integrace národnostních menšin, prevence vzniku a řešení stávajících vyloučených lokalit
Komentář:

Podpora bude zaměřena zejména na rozvoj terénní práce přímo v určených a nejvíce ohrožených lokalitách. Důležitá je provazba s činností funkčních nízkoprahových center a poradenských míst.

Vazba na závěry SWOT	W7 Nedostatečně rozvinuté komunitní a alternativní formy sociální péče O3 Udržení a podpora vzájemné návaznosti sociálních i dalších služeb O9 Dokončení a implementace koncepce řešení problematiky národnostních menšin a vyloučených lokalit O10 Podpora komunitní práce s příslušníky národnostních menšin a osobami ohroženými sociálním vyloučením s důrazem na prevenci O11 Působení Komise pro národnostní menšiny a sociální začleňování O18 Nové nastavení systému sociální práce na obcích v přenesené působnosti T4 Rostoucí počet osob ohrožených sociálním vyloučením
Vazba na systémová opatření	SO-01 Zvýšení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením SO-06 Nastavení systému práce s příslušníky národnostních a etnických menšin s dlouhodobým cílem jejich integrace do společnosti, zaměření na preventivní a terénní činnosti, včetně předcházení vzniku nových vyloučených lokalit (romských i jiných)
Vazba na další strategické cíle	SC4 Zlepšení nabídky služeb sociální prevence SC5 Optimalizace a využitelnost sítě služeb sociálního poradenství a služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, chudobou a nezaměstnaností

Návrh možných rozvojových aktivit:

- Podpora terénní práce v ohrožených a ve vyloučených lokalitách (romských i jiných)
- Podpora a doplnění sítě nízkoprahových zařízení pro děti a mládež v ohrožených a vyloučených lokalitách na základě prokázané potřeby (do poloviny roku 2015 podpora provozu stávajících)
- Využití Agentury pro sociální začleňování (spolupráce)

Strategický cíl č.7

Prevence vzniku škod a snižování rizik spojených s užíváním návykových látek a s patologickým hráčstvím prostřednictvím dostupné a komplexní sítě protidrogových služeb

Komentář:

Důležitým úkolem je zajištění dostupné a provázané sítě služeb rovnoměrně v celém LK. Žádoucí je zvýšení dostupnosti terénních programů, ambulantní léčby pro osoby užívající návykové látky a patologické hráče. To se neobejde bez aktivního zapojení obcí do protidrogové politiky a bez meziresortní spolupráce.

Vazba na závěry SWOT	<p>W3 Nerovnoměrná dostupnost některých druhů sociálních služeb na území kraje, zejména v odlehlých lokalitách</p> <p>W4 Nedostatečná meziresortní spolupráce ovlivňující poskytování služeb</p> <p>W7 Nedostatečně rozvinuté komunitní a alternativní formy sociální práce</p> <p>W10 Nevyrovnané podmínky provozování a financování sociálních služeb různých zřizovatelů a právních forem</p> <p>O10 Podpora komunitní práce s příslušníky národnostních menšin a osobami ohroženými sociálním vyloučením</p> <p>T4 Rostoucí počet osob ohrožených sociálním vyloučením</p>
Vazba na systémová opatření	<p>SO-01 Zvýšení sociální integrace v komunitách a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením</p> <p>SO-02 Zavedený systém sledování a vyhodnocování potřebnosti sociálních služeb</p> <p>SO-03 Zlepšení rovnoměrnosti pokrytí území Libereckého kraje sítě dostupných a navazujících sociálních služeb reagujících na vývoj poptávky v souvislosti s měnícími se potřebami uživatelů</p> <p>SO-07 Komplexní řešení problému neúměrné zadluženosti občanů, podpora preventivních kroků i následných opatření</p> <p>SO-08 Podpora aktivnějšího zapojení územních samosprávných celků v oblasti sociálních služeb, vzájemné koordinace aktivit, multidisciplinárního přístupu a meziresortní spolupráce</p> <p>SO-09 Realizace opatření spojených s přechodem kompetencí z MPSV na kraje k 1.1.2015 (předpoklad známý ke dni zpracování dokumentu) a dalších změn ve financování sociálních služeb</p> <p>SO-10 Stálá podpora procesů plánování a zvyšování kvality a efektivity služeb, doplnění chybějících analýz a dílčích strategií, zlepšování informovanosti o sociálních službách</p>
Vazba na další strategické cíle	<p>SC4 Zlepšení nabídky služeb sociální prevence</p> <p>SC5 Optimalizace a využitelnost sítě služeb sociálního poradenství a služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, chudobou a nezaměstnaností</p> <p>SC6 Integrace národnostních menšin, prevence vzniku a řešení stávajících vyloučených lokalit</p> <p>SC8 Zavedený systém optimalizace a řízení sítě sociálních</p>

	služeb, včetně vyšší míry zapojení obcí a meziresortní spolupráce SC9 Udržitelný systém financování sociálních služeb, trvalá podpora procesů plánování a dostatečná informovanost veřejnosti SC10 Podpora poskytovatelů prostřednictvím vzdělávání personálu, metodického vedení, sledování a kontroly kvality služeb
--	--

Návrh možných rozvojových aktivit:

- Zvýšení dostupnosti terénních programů a ambulantní léčby pro uživatele návykových látek
- Zvýšení spolupráce subjektů zajišťujících služby následné péče
- Realizace doporučení vyplývajících z Analýzy stavu patologického hráčství v Libereckém kraji
- Aktivní zapojení obcí v rámci realizace financování protidrogové politiky
- Podpora návazného bydlení (domy na půl cesty i další formy)

Strategický cíl č.8

Zavedený systém optimalizace a řízení sítě sociálních služeb, včetně vyšší míry zapojení obcí a meziresortní spolupráce

Komentář:

Tento cíl je spojen se zavedením sítě sociálních služeb, která bude odpovídat zjištěným požadavkům. Pozornost musí být zaměřena na vyšší míru zapojení obcí a vzájemnou spolupráci mezi subjekty nejen v rámci sociálních služeb, ale i z jiných resortů.

Vazba na závěry SWOT	W2 Snižování podílu státní dotace na financování sociálních služeb W4 Nedostatečná meziresortní spolupráce ovlivňující poskytování služeb W5 Nepropojenost systému zdravotnických a sociálních služeb W10 Nevyrovnané podmínky provozování a financování sociálních služeb různých zřizovatelů a právních forem W13 Chybějící systém spolufinancování sociálních služeb z obcí I. a II. typu O2 Cílená podpora vzájemné spolupráce všech aktérů sociálních služeb O3 Udržení a podpora vzájemné spolupráce všech aktérů sociálních služeb O4 Posilování meziresortní spolupráce zejména na krajské úrovni O5 Implementace parametrů základní sítě sociálních služeb v LK a klíče financování jako základ ekonomické stability služeb O17 Aplikace jednotných kritérií pro sledování rozvoje sociálních služeb v LK
Vazba na systémová opatření	SO-02 Zavedení systému sledování a vyhodnocování potřebnosti sociálních služeb SO-08 Podpora aktivnějšího zapojení územních samosprávných celků v oblasti sociálních služeb, vzájemná koordinace aktivit, multidisciplinárního přístupu a meziresortní spolupráce SO-13 Optimalizace sítě služeb, které zřizuje Liberecký kraj

Vazba na strategické cíle	na další	další	SC9 Udržitelný systém financování sociálních služeb, trvalá podpora procesů plánování a dostatečná informovanost veřejnosti
---------------------------	----------	-------	---

Návrh možných rozvojových aktivit:

- Vytvoření struktury řízení sítě sociálních služeb v LK (se zapojením příslušných institucí – Úřad práce, MPSV, resort zdravotnictví, školství, sociální práce atd.)
- Větší míra zapojení obcí do řízení sítě služeb sociální prevence na území LK včetně podílu na jejich financování (i obce I. a II. typu)
- Systematická úprava struktury odboru sociálních věcí KÚ LK, která bude v souladu s navrhovanými vizemi a bude plně podporovat jejich realizaci
- Koordinace činnosti všech úřadů a institucí (Libereckým krajem), které ovlivňují oblast poskytování sociálních služeb
- Základní síť sociálních služeb – ověření navržených parametrů a případné úpravy na základě praktické aplikace

Strategický cíl č.9

Udržitelný systém financování sociálních služeb, trvalá podpora procesů plánování a dostatečná informovanost veřejnosti

Komentář:

Tento cíl je spojen se zavedením sítě sociálních služeb, která bude odpovídat zjištěným požadavkům. Dále je zde zahrnuto nastavení udržitelného systému financování sítě sociálních služeb dle jasných a jednoznačných pravidel. Nedílnou součástí je však dlouhodobě funkční systém plánování rozvoje sociálních služeb, a to jak na krajské, tak na místní úrovni a poskytování metodické a odborné pomoci ze strany kraje vůči obcím, ale i vůči poskytovatelům.

Vazba na závěry SWOT	W1 Trvalé podfinancování sociálních služeb (týká se všech zdrojů) W2 Snižování podílu státní dotace na financování sociálních služeb W6 Využívání příspěvku na péči pro jiné účely W8 Problematická ekonomická efektivita některých druhů služeb W10 Nevyrovnané podmínky provozování a financování sociálních služeb různých zřizovatelů a právních forem W13 Chybějící systém spolufinancování sociálních služeb z obcí I. a II. typu O5 Implementace parametrů základní sítě sociálních služeb v LK a klíče financování jako základ ekonomické stability služeb O6 Zavedené systému sledování efektivity využívání finančních prostředků z veřejných zdrojů O8 Dopracování a aktualizace rozvojových plánů služeb, včetně jejich kompatibility s komunitními plány měst a obcí O17 Aplikace jednotných kritérií pro sledování rozvoje sociálních služeb v LK T1 Růst provozních nákladů na poskytování sociálních služeb T2 Chybějící systém víceletého financování sociálních služeb T3 Nejistota spojená s očekáváním změn v systému financování a
----------------------	---

	legislativními změnami T8 Riziko omezení procesu plánování (zejména komunitního v obcích) po ukončení individuálního projektu IP3
Vazba na systémová opatření	SO-09 Realizace opatření spojených s přechodem kompetencí k 1.1.2015 (předpoklad známý ke dni zpracování dokumentu) a dalších změn ve financování sociálních služeb SO-10 Stálá podpora procesů plánování a zvyšování kvality a efektivity služeb, doplnění chybějících analýz a dílčích strategií, zlepšování informovanosti o sociálních službách
Vazba na další strategické cíle	SC8 Zavedený systém optimalizace a řízení sítě sociálních služeb, včetně vyšší míry zapojení obcí a meziresortní spolupráce

Návrh a možných rozvojových aktivit:

- Datové centrum sociálních služeb LK (zajištění provozu, rozšíření, servisní podpory a aktuálnosti dat)
- Koordinace a politická podpora procesů komunitního plánování měst a obcí, včetně provázanosti se SPRSS LK
- Finanční podpora dopracování a aktualizace komunitních plánů měst a obcí
- Odborná a metodická podpora procesů komunitního plánování ve městech a obcích
- Informovanost o sociálních službách pro uživatele, širokou laickou i odbornou veřejnost (www, cílené kampaně a informační akce, katalog služeb ...)
- Zavedení a využívání systému (klíče) financování v návaznosti na stanovenou základní síť sociálních služeb v LK

Strategický cíl č.10

Podpora poskytovatelů prostřednictvím vzdělávání personálu, metodického vedení, sledování a kontroly kvality služeb

Komentář:

Snahou je docílit co nejvyšší kvality služeb především díky zvyšování kvalifikovanosti personálu, a to jak v sociální oblasti, tak i v oblasti plánování rozvoje a kvality poskytovaných služeb.

Vazba na závěry SWOT	O15 Udržování dobré úrovně poskytovatelů sociálních služeb O16 Vzájemná výměna zkušeností a benchmarking poskytovatelů sociálních služeb O19 Zvyšování kvality sociálních služeb získání značky kvality v sociálních službách T6 Nedostatečné ohodnocení práce v sociálních službách a z toho plynoucí zvýšená fluktuace a demotivace kvalifikovaného personálu
Vazba na systémová opatření	SO10 Stálá podpora procesů plánování a zvyšování kvality a efektivity služeb, doplnění chybějících analýz a dílčích strategií, zlepšování informovanosti o sociálních službách
Vazba na další strategické cíle	SC9 Udržitelný systém financování sociálních služeb, trvalá podpora procesů plánování a dostatečná informovanost veřejnosti

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Návrh možných rozvojových aktivit:

- Zpracování a aktualizace rozvojových plánů sociálních služeb
- Plánování procesu a využití výstupů kontrol poskytování sociálních služeb
- Vzdělávání pracovníků zaměstnaných v sociálních službách
- Zvýšení prestiže pracovníků v sociálních službách

Slovník pojmů a zkratek

Pojmy

Ambulantní služby	Odborná péče poskytovaná docházejícím klientům
Benchmarking	Měření a analýza procesů a výkonů organizace a hledání nejlepších řešení prostřednictvím systematického porovnávání s výkonem ostatních, jde o sdílení zkušeností a nejlepší praxe se srovnatelnými subjekty a identifikovat tak příležitosti ke zlepšení procesů a postupů ve vlastní organizaci
Humanizace	Polidštění, zlidštění
Optimalizace	Proces výběru nejlepší varianty z množství možných jevů
Rezidenční služby	Služby s ubytováním
Shluk sociálních služeb	Skupina podobných sociálních služeb určených pro konkrétní cílovou skupinu (např. pečovatelské, asistenční, odlehčovací služby pro OZP)
Terénní služby	Služby poskytované v terénu, např. v místě bydliště klienta
Transformace	Přeměna, přetvoření, podstatná změny, proměna
Záchranná sociální síť	Síť služeb pro nejvíce ohroženou skupinu klientů, u kterých je velké ohrožení sociálním vyloučením

Zkratky

ČR	Česká republika
ESF	Evropské strukturální fondy
EU	Evropská unie
IP3	Individuální projekt č. 3 – zaměřený na podporu procesů plánování v LK
LK	Liberecký kraj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OZP	Osoby se zdravotním postižením
SPRSS LK	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje
SWOT	Analýzy silných, slabých stránek, příležitostí a hrozeb
ZP	Zdravotní postižení